

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.013.03.2020

Łukasz Miętek
Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Wieliszewie
Ul. Niepodległości 1, 05-135 Wieliszew

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/035 Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Wieliszewie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Miętek Łukasz, Prezes OSP w Wieliszewie
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania jednostki OSP. 2. Wyposażenie jednostki OSP oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia kontroli. Kontrolą mogą być również objęte dokumenty wytworzone wcześniej bądź później, niezbędne dla realizacji celu kontroli
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Zbigniew Dudzik, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/116/2020 z dnia 20.07.2020 r. (akta kontroli str. 1, 5)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK, Ochotnicza Straż Pożarna w Wieliszewie³ była przygotowana do funkcjonowania w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym⁴.

Stan wyposażenia Jednostki, a także wyposażenie osobiste strażaków ochotników umożliwiały realizację zadań ratowniczo-gaśniczych w ramach ksrgr, a także spełniały wymagania wynikające z obowiązujących przepisów dotyczących ksrgr. Strażacy ochotnicy biorący udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych byli w odpowiednim wieku, odbyli obowiązkowe szkolenia pożarnicze oraz posiadali ważne badania lekarskie dopuszczające ich do działań ratowniczych. Całodobowa gotowość operacyjna Jednostki w kontrolowanym zakresie wyniosła 100%. Jednostka posiadała dokumentację związaną z prowadzeniem działań ratowniczo-gaśniczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania OSP w Wieliszewie

Opis stanu faktycznego

1. OSP jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym⁶. Terenem działania Jednostki jest Wieliszew i miejscowości położone w rejonie pomocy wzajemnej. Decyzją Komendanta Głównego PSP nr 1/8/KSRG z dnia 10 kwietnia 1995 r.⁷ Jednostka została włączona do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na czas nieokreślony.

Porozumienie dotyczące włączenia Jednostki do ksrgr zostało zawarte w formie Uzgodnienia w dniu 16 grudnia 1994 r. pomiędzy ówczesnym Komendantem Rejonowym PSP w Legionowie oraz Wójtem Gminy Skrzyszew⁸. Porozumienie to zawierało wszystkie elementy wymienione w § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁹, tj. określało: warunki sprawnego alarmowania¹⁰, wymagany poziom wyszkolenia, liczbę i rodzaj sił i środków jednostki przewidzianych do wykorzystania w systemie (w tym samochód Star 244 GBA 2 5/16). W porozumieniu postanowiono również, że siły i środki w stanie zdolnym do podjęcia działań ratowniczych w ramach systemu powinny być utrzymane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Aneks z dnia 2 stycznia 2006 r. wprowadzono zmiany do Porozumienia, poprzez włączenie do systemu jeszcze jednego samochodu ratowniczo-gaśniczego (Jelcz 010 GCBA 5/24), zmianę warunków sprawnego alarmowania, które stanowiły: system selektywnego alarmowania, telefony komórkowe osób funkcyjnych,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: OSP lub Jednostka.

⁴ System, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 961), dalej ksrgr.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Od 7 listopada 2003 r.

⁷ Wydaną na podstawie § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 140, poz. 800).

⁸ Dalej: Porozumienie.

⁹ Dz. U. z 1994 r., Nr 140, poz. 800.

¹⁰ System selektywnego alarmowania, 2. Telefon miejski, 3. Radiostacja samochodowa.

radiostacje – samochodowe i nasobne. Postanowiono również, że Porozumienie obowiązuje na czas nieokreślony, a wszelkie zmiany wymagają sporządzenia aneksu.

Po zmianie przepisów dotyczących zasad włączania jednostek do kserg, tj. wejściu w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 1998 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹¹, a następnie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹², Porozumienie nie zostało zaktualizowane (dostosowane do obowiązujących przepisów) i nie reguluje zagadnień określonych w § 3 ust. 2 obowiązującego rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do kserg, tj.: deklarowanej gotowości operacyjnej, zadań ratowniczych przewidzianych dla jednostki w ramach systemu, wymaganej liczby i wymaganego poziomu wyszkolenia ratowników w jednostce, warunków rozwiązania porozumienia.

(akta kontroli str. 18-21, 34)

1.2. Zgodnie z § 2 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do kserg, do systemu może zostać włączona jednostka, która posiada: co najmniej jeden średni lub ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, co najmniej 12 wyszkolonych ratowników, skuteczny system łączności powiadamiania i alarmowania, urządzenia łączności w sieci radiowej systemu na potrzeby działań ratowniczych; pozostaje w gotowości do podejmowania działań ratowniczych. Pomimo niedostosowania Porozumienia do ww. obowiązujących przepisów, OSP spełniała ww. warunki, co zostało szczegółowo przedstawione w obszarze 2 niniejszego wystąpienia.

1.3. W warunkach pandemii OSP przeprowadziła 17 działań ratowniczych związanych z COVID-19. Jednostka współpracowała z Urzędem Gminy Wieliszew oraz Policją m.in. poprzez patrolowanie rejonu operacyjnego, informowanie mieszkańców o obostrzeniach związanych z COVID-19 oraz dostarczanie żywności dla osób objętych kwarantanną.

Jednostka otrzymała od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego¹³ 3 zestawy środków ochronnych do przeciwdziałania COVID – 19, każdy o wartości 13,8 tys. zł¹⁴ oraz od Urzędu Gminy Wieliszew, m.in.: 6 zestawów ochrony biologicznej, 35 masek filtrujących (3M) oraz 100 masek chirurgicznych, 10 przyłbic, 10 sztuk okularów ochronnych, 5 litrów płynu do dezynfekcji i 2 litry biseptolu.

Zagrożenia związane z COVID-19 nie miały wpływu na gotowość operacyjną oraz organizację i prowadzenie działań ratowniczych.

(akta kontroli str. 18-36, 48, 114-131)

OCENA CZĄSTKOWA

OSP w Wieliszewie działała w oparciu o porozumienie spełniające wymogi rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1994 r. i realizowała obowiązki z niego wynikające, jednakże porozumienie to nie spełniało wymogów obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do kserg. Nie miało to negatywnego wpływu na przygotowanie i wyposażenie OSP, które było zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi kserg. W ocenie NIK OSP była przygotowana do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

¹¹ Dz. U. Nr 121, poz. 798.

¹² Dz. U. z 2014 r. poz. 1317. Dalej: rozporządzenie w sprawie włączania jednostek do kserg.

¹³ Na podstawie umowy darowizny Nr B/UMWM-UU/UM/OR/468/2020 z dnia 15 czerwca 2020 r.

¹⁴ Dwa zestawy, zgodnie z umową, przekazała OSP Kaluszyń i OSP Skrzyszew.

2. Wyposażenie OSP w Wieliszewie oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników

Opis stanu
faktycznego

2.1. OSP nie jest włączona do wojewódzkiego obwodu operacyjnego. Według stanu na 30 czerwca 2020 r. liczba jej członków wynosiła 35, w tym 23 wyznaczonych do udziału w akcjach ratowniczych. Statut Jednostki został przyjęty w 1990 r. Postanowienia Statutu w zakresie spraw dotyczących ochrony przeciwpożarowej nie zostały uzgodnione z właściwym ze względu na teren działania komendantem powiatowym PSP, bowiem obowiązek taki został wprowadzony art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, obowiązującej od 26 września 1991 r.

Prezes OSP wyjaśnił: „(...) nie posiadałem wiedzy o takim wymogu i postaram się jak najszybciej ten brak uzupełnić.”

(akta kontroli str. 2-24, 40, 44, 63-64, 90-93)

2.2. Siedziba OSP w Wieliszewie spełniała¹⁵ standardy zawarte w Analizie potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do ksrp, zatwierdzonej w 2019 r. przez Komendanta Głównego PSP (dalej: Analiza potencjału OSP z 2019 r.). Strażnica posiadała trzy miejsca garażowe z ręcznie otwieranymi bramami, zainstalowany system selektywnego alarmowania oraz wyposażone zaplecze socjalno-sanitarne. Budynek strażnicy (stary, ze zniszczonymi ścianami oraz drzwiami garażowymi) wyposażony był w ogrzewanie elektryczne. Zdaniem Prezesa OSP w okresie jesienno-zimowym ogrzewanie jest niewystarczające. OSP uzyskała pozwolenie na budowę nowej siedziby, ale w związku z sytuacją epidemiczną nie rozpoczęto jej budowy. W trakcie oględzin stwierdzono, że systemem selektywnego alarmowania był sprawny¹⁶.

(akta kontroli str. 35-43)

2.3. OSP posiadała dwa samochody ratowniczo-gaśnicze (GBA 2/16 i GCBA 5/24) wyposażone w sprzęt oraz urządzenia pożarnicze i łączności, zgodnie z normatywem określonym w Analizie potencjału OSP z 2019 r. (pkt 7.1.). Oba pojazdy posiadały aktualne badania techniczne oraz ubezpieczenia. Na wyposażeniu OSP był także katamaran ratowniczy (system woda – lód), pojazd operacyjny oraz łódź hybrydowa. Wyposażenie Jednostki oraz wyposażenie w środki ochrony indywidualnej strażaków okazane podczas oględzin było zgodne ze Standardem wyposażenia i wyszkolenia ochotniczej straży pożarnej włączonej do ksrp¹⁷. Prezes OSP wyjaśnił, że stan wyposażenia umożliwia prowadzenie działań na poziomie podstawowym oraz specjalistycznym, np. ratownictwo techniczne lub ratownictwo wodne. Spośród członków OSP, 16 osób było wyszkolonych w zakresie ratownictwa technicznego, 4 osoby do działań przeciwpowodziowych oraz ratownictwa na wodach oraz 2 osoby z ratownictwa lodowego.

(akta kontroli str. 35-49, 48, 61-62, 65-74, 90-91)

2.4. Strażacy ochotnicy uprawnieni do udziału w akcjach ratowniczych, zgodnie z wymogiem określonym w art. 19 ust. 1b ustawy o ochronie przeciwpożarowej ukończyli 18 lat i nie przekroczyli 65 lat, posiadali wymagane przeszkolenie pożarnicze oraz aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych¹⁸. Byli też objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych

¹⁵ Stwierdzono w wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 28 lipca 2020 r. w obecności Zastępcy Komendanta KP PSP w Legionowie, Prezesa i Naczelnika OSP w Gąsiorowie.

¹⁶ W trakcie oględzin w dniu 28 lipca 2020 r. system został uruchomiony przez Stanowisko Kierowania KP PSP w Legionowie.

¹⁷ Opracowany przez KG PSP w 2010 r.

¹⁸ Trzech spośród 23 strażaków nie posiadało aktualnych badań lekarskich. Prezes OSP wyjaśnił, że wynika to z braku ich dostępności spowodowanej pandemią COVID-19. Stan osobowy uprawnionych i posiadających ważne badania lekarskie jest wystarczający do zapewnienia pełnej gotowości operacyjnej (20 osób). Ww. członkowie nie są dopuszczani do działań, a brak ich badań jest zgłoszony do KP PSP w Legionowie.

wypadków. Szkolenie podstawowe ukończyły 23 osoby, szkolenia dowódców OSP oraz w zakresie ratownictwa technicznego ukończyło po 10 osób, naczelników – jedna osoba, kierowców konserwatorów – 8, z zakresu zabezpieczenia lądowania śmigłowców LPR – 12 oraz kwalifikowanej pierwszej pomocy – 17 strażaków. Ich poziom wyszkolenia spełniał normatywny wyszkolenia ustalony dla ochotniczych straży pożarnych włączonych do KSRG oraz był wyższy od standardów ustalonych przez Komendanta Głównego PSP¹⁹.

Prezes OSP wyjaśnił, że Jednostka prowadziła w latach 2019–2020 cykl treningowy przygotowujący do zawodów sportowo pożarniczych, które niestety się nie odbyły.

Jednostka nie realizowała innej formy doskonalenia, w tym szkoleń bhp wskazanych w Analizie potencjału OSP z 2019 r. oraz w Zasadach organizacji szkoleń członków ochotniczych straży pożarnych biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP w 2015 r.

(akta kontroli str. 58-64, 76-87, 90-91)

2.5. OSP była w całodobowej gotowości operacyjnej. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano jej obniżenia. W latach 2019-2020 (I półrocze) Jednostka uczestniczyła w 166 zdarzeniach (bez wyjazdów do zabezpieczenia powiatu), w tym w 33 pożarach, 126 miejscowych zagrożeniach, a 7 alarmów okazało się fałszywymi. W 2019 r. wzięła udział w 96 zdarzeniach, w tym: w 21 pożarach, 69 miejscowych zagrożeniach, a 6 alarmów okazało się fałszywymi. Szczegółowa analiza dziesięciu akcji ratowniczych z 2019 r. wykazała, że w działaniach tych uczestniczyło jednorazowo od 3 do 8 strażaków, a gotowość operacyjna jednostki wyniosła 100%.

Prezes OSP wyjaśnił, że w sytuacji gdy miało nastąpić obniżenie gotowości bojowej jednostki wykonywany był telefon do PSK w PSP w Legionowie w celu informacji o chwilowym braku obsady.

(akta kontroli str. 39, 49, 66-87, 105-113)

2.6. Prezes OSP posiadał dokumentację szkoleniową, zaświadczenia lekarskie oraz polisy ubezpieczeniowe od następstw nieszczęśliwych wypadków każdego z jej członków.

W okresie objętym kontrolą w Jednostce był prowadzony Zeszyt wyjazdów, w którym były odnotowane wyjazdy do zdarzeń. Ponadto w samochodzie ratowniczo-gaśniczym znajdowała się dokumentacja wymagana przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego²⁰ m.in.: karta zdarzenia, instrukcja przyjęcia śmigłowca LPR (schemat zabezpieczenia miejsca lądowania), schemat organizacji łączności. Stanowisko Kierowania KP PSP w Legionowie zaewidencjonowało wszystkie te wyjazdy²¹ w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej.

(akta kontroli str. 35-36, 63-64, 73-74, 106-113, 132)

Przeprowadzona w 2019 r. przez KP PSP inspekcja gotowości operacyjnej Jednostki w zakresie: alarmowania, gotowości operacyjnej ratowników (w tym ich liczebność, kwalifikacje i stan wyposażenia), stanu technicznego pojazdów, sprzętu silnikowego i ratowniczego, a także łączności oraz dokumentacji jednostki wykazała, że OSP w Wieliszewie była dobrze przygotowana do podejmowania działań

¹⁹ W Analizie potencjału OSP z 2019 r. określono minimalny standard wyszkolenia obejmujący: szkolenie podstawowe – 12 osób, szkolenie naczelników – 2, dowódców – 2, kierowców konserwatorów sprzętu – 3, zakresu ratownictwa technicznego – 4, z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy – 6, z zakresu zabezpieczenia lądowania LPR – 4 osoby.

²⁰ Dz. U. poz. 1319, ze zm.

²¹ Szczegółowa analiza dziesięciu akcji ratowniczych z 2019 r. wykazała, że w działaniach tych uczestniczyło od czterech do ośmiu strażaków, a gotowość operacyjna jednostki wyniosła 100%.

ratowniczych w ramach KSRRG oraz stwierdziła zadowalający poziom wyszkolenia strażaków.

(akta kontroli str. 94-103)

2.7. W kwestii trudności i ograniczeń związanych z prowadzeniem działań ratowniczo-gaśniczych Prezes OSP wskazał: zły stan budynku, który nie spełnia warunków lokalowych szczególnie w porze jesienno-zimowej ze względu na niewystarczające ogrzewanie, problem z kierowcami i ratownikami z powodu zmiany ich miejsc zamieszkania lub braku akceptacji do opuszczania miejsc pracy ze strony pracodawców. Finansowanie OSP w postaci dotacji z ksrg jest na poziomie z 2000 r., natomiast sprzęt znacząco zdrożał, więc są trudności w zakupach nowego lub wymianie zużytego sprzętu.

(akta kontroli str. 49)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Przygotowanie Jednostki i poziom wyszkolenia strażaków ochotników umożliwiły realizację działań ratowniczo-gaśniczych w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i były zgodne z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ksrg. Wyposażenie OSP oraz wyposażenie osobiste strażaków ochotników spełniało standardy wyznaczone przez Komendanta Głównego PSP. Sprzęt ratowniczy i samochody były poddawane okresowym przeglądom. Strażacy ochotnicy uczestniczący w działaniach ratowniczo-gaśniczych spełniali wymogi w zakresie wieku i wyszkolenia, posiadali aktualne badania lekarskie, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Prowadzono dokumentację z działań ratowniczych.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag, ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

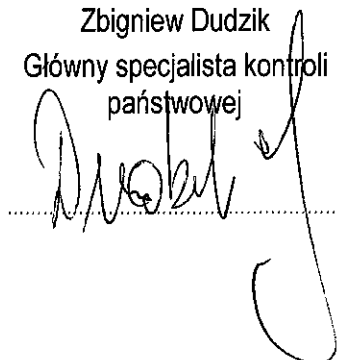
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 8 października 2020 r.

Kontroler

Zbigniew Dudzik

Główny specjalista kontroli
państwowej

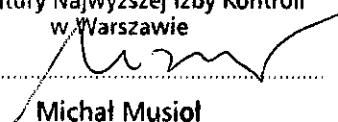

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Warszawie

p.o. WICEDYREKTORA

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Michał Musiol

